

WONEN IN EEN CHEMO-EMMER?

Van bankstel tot televisie en van pyjama tot plastic autootje. Overal in huis houden zich verdachte of zelfs ronduit giftige chemische stoffen schuil in de meest doodgewone spullen. Maar is dat erg?

Home sweet home. Zoals het klokje thuis tikt, tikt het nergens. Oost, west, thuis best. Wat voelen we ons thuis toch lekker. Heerlijk knus, geborgen, veilig.

Maar sommige mensen worden doodziek van de chemische stoffen die in tal van alledaagse gebruiksvoorwerpen thuis zitten. Ze lijden aan Multiple Chemical Sensitivity (meervoudige chemische gevoeligheid, MCS) en kunnen de gassen en dampen niet verdragen die allesreinigers, tapijt, bankstel, gordijnen en nog veel meer spullen uitstoten. Ze krijgen allerlei gezondheidsklachten, variërend van migraine, diarree tot hartkloppingen en zelfs een coma.

„Eigenlijk ben ik aan een nieuw bankstel toe”, zegt Geerteke de Haas uit Rhenen, „maar het oude is nou net helemaal uitgedampt.” Theo Willems uit Landgraaf heeft gezondheidsproblemen als benauwdheid, maag-, darm- en spierklachten, vermoeidheid en concentratiestoornissen door zijn overgevoeligheid voor chemische stoffen in verf, cosmetica, reinigingsmiddelen, meubilair en stoffering. De enige remedie voor hem is het mijden van de irritante stofjes. „Een nieuwe vloerbedekking kopen? Ik kan geen tapijtzak binnenkomen zonder klachten te krijgen.”

Geerteke de Haas heeft tweeënhalf jaar geleden een zelfhulpgroep voor mensen met MCS opgericht. De driehonderd leden vormen volgens haar het topje van de ijsberg. „Het moeten er honderdduizenden zijn. Natuurlijk verschilt de ernst van de klachten, maar ze kunnen soms heel ingrijpend zijn voor je leven. Ik ken een echtpaar dat de meubels buiten de deur heeft gedaan en de vloerbedekking heeft afgeplakt met aluminiumfolie.” De problemen doen zich natuurlijk ook buitenshuis voor. Theo Willems keerde na twee dagen zijn vakantiehuisje in Texel de rug toe, omdat hij het er niet kon harden. Geerteke de Haas: „Een vrouw lag zes dagen in coma nadat ze een ziekenhuis had bezocht. Ze was overgevoelig voor de luchtjes daar.”

Zonder dat we het beseffen, worden we in onze dagelijkse omgeving omringd door een exotische cocktail van chemische stoffen. Gelukkig ondervinden de meeste mensen daar geen directe hinder van, maar het geeft toch wel te denken. De kamerplanten en de bloemen in de woonkamer kunnen restjes van schadelijke bestrijdingsmiddelen herbergen. De klerenkast die van spaanplaat is gemaakt, bevat misschien formaldehyde, een dubieus stofje dat bij ratten kanker kan verwekken. In de televisie zitten bromidehoudende brandvertragers, net zoals in de wekkerradio, matras en koelkast. „We weten niet of die brandvertragers giftig zijn”, zegt hoogleraar Jos Kleinjans (Universiteit Maastricht, afdeling gezondheidsrisicoanalyse en toxicologie). „Bekend is wel dat die stoffen overal in het milieu voorkomen en bijvoorbeeld ook al in borstvoeding zitten. Ze lijken in chemisch opzicht sterk op de risicovolle PCB's. Dan mag je verwachten dat ze qua giftigheid op elkaar lijken. Maar ze zijn nooit grondig onderzocht.” Wie nu verwacht dat Kleinjans een gloedvolle tirade zal afsteken tegen enge chemische stofjes die zich in onze woonomgeving schuil houden, vergist zich. „De mens is zelf uit chemische stoffen opgebouwd, net zoals de hele natuurlijke omgeving. Die bevat misschien wel vijf tot tien miljoen verschillende chemische verbindingen. En ook de natuur maakt giftige stoffen die we beter niet binnen kunnen krijgen. Denk bijvoorbeeld aan de kankerverwekkende aflatoxines die bepaalde schimmels in pinda's produceren.”

We moeten ons geen chemofobie laten aanpraten, vindt Kleinjans. „Je moet je eerst afvragen of het chemisch stofje gevaarlijk is. En als het gevaarlijk is, hoe groot is het risico dat je daarvan een bepaalde ziekte krijgt? De samenleving moet de gezondheidskundige nadelen tegen de technologische voordelen afwegen.”

Voorbeeld: de brandvertragers. In de VS liggen meubelproducenten van twee verschillende zijden onder vuur. Instanties eisen dat meubels in verband met brandveiligheid van deze vlamonvriendelijke stofjes worden voorzien, terwijl milieuactivisten juist tegen deze bromidehoudende stoffen ageren. De rampzalige brand in Volendam had wellicht minder fatale gevolgen gehad als de kerstversiering geïmpregneerd was geweest met vlamvertragende stoffen. Weegt dit zwaarder dan de wetenschap dat de platvissen in de Zeeuwse wateren vlamvertragers in hun vet hebben?

Sinds de industriële revolutie heeft de mensheid een slordige honderdduizend nieuwe chemische stofjes gecreëerd. Kleinjans: „We hebben een deel van onze welvaart hieraan te danken, maar we weten te weinig af van de risico's. Er is binnen de EU wel een inhaalslag gaande waarin dertigduizend chemische verbindingen op hun veiligheid worden geanalyseerd. Heeft deze gigantische klus wel zin? We worden gemiddeld toch 75 à 80 jaar? „De laatste twintig levensjaren zijn voor veel mensen ongezonde jaren. We kunnen niet uitsluiten dat die slechtere gezondheid door de slechte aspecten van bepaalde chemische stoffen wordt veroorzaakt."

De wetenschap ligt wel steeds achterop. Kleinjans: „We weten pas sinds vijftien jaar dat ons hormonaal systeem wordt beïnvloed door bepaalde stoffen, zoals PCB's. "

Volgens Kleinjans kunnen de alternatieven voor nare chemische stoffen veel geld gaan kosten. We zullen dan een deel van onze welvaart moeten inleveren, voorziet hij. Zoiets ondervinden mensen met MCS nu al aan den lijve, soms in extreme mate. Geerteke de Haas: „Ik ken een patiënte die wegens een mierenplaag een mierenlokdoos in haar huis plaatste. Ze werd er zo beroerd van dat ze tijdelijk wegbleef om de mieren toch te verdelgen. Toen ze weer thuiskwam, bleken de chemicaliën van de lokdoos zich in haar hele woning verspreid te hebben. Het maakte haar doodziek en ze moest het huis uit en een nieuwe woning gaan zoeken."

Meer info over MCS: <http://www.mcs-allergie.info>

Wil Gerritsen
woensdag 25 februari 2004

CHEMIE IN HUIS

**Wasmachine, koelkast, tv, bankstel, wekkerradio, pc, printer.
Bevatten broomhoudende brandvertragers. Stapelen zich op in het menselijk lichaam en zijn mogelijk giftig voor de mens. Ze lijken veel op de risicovolle PCB's.**

Latexmatras.

Kan onder meer broomhoudende brandvertragers en nitrosamines herbergen. Hoogleraar Kleinjans: „Dat zijn zeer zorgwekkende stoffen. Bij proefdieren zijn nitrosamines kankerverwekkend gebleken, maar de gevolgen van blootstelling aan de mens zijn nog niet goed beschreven."

Plastic speelgoed, toiletartikelen zoals parfum, nagellak en schoonmaakmiddelen, plastic tuinmeubels, douchegordijnen.

In al deze producten kunnen ftalaten zitten, chemicaliën die het stugge pvc buigzaam en zacht maken. Kleinjans: „Deze stoffen verstoren de hormoonhuishouding." Volgens Greenpeace leidt blootstelling van muizen en ratten aan het ftalaat DINF onder meer tot misvorming van het skelet. Bovendien zijn ftalaten mogelijk kankerverwekkend.

De EU heeft enkele maatregelen genomen, maar volgens Greenpeace en andere organisaties zijn die ontoereikend.

Pyjama's met prints, schoonmaakartikelen.

Alkylfenolen en alkylfenol-ethoxylaten. Werken verstorend op de hormoonhuishouding.

Meubels van spaanplaat, bedlinnen, handdoeken.

Deze spullen kunnen formaldehyde bevatten. Kleinjans: „Inademing van formaldehyde veroorzaakt bij ratten tumoren in de neus." Volgens Wereldgezondheidsorganisatie WHO is formaldehyde waarschijnlijk kankerverwekkend voor mensen.

Haarverf.

Met name donkergekleurde haarverf die je na een aantal wasbeurten niet kunt uitspoelen, bevat stoffen die mogelijk kankerverwekkend zijn.

Ingezonden brief De Limburger, geplaatst op 6 maart 2004.

Op 25 februari j.l. verscheen er in deze krant een artikel met de titel 'Wonen in een chemo-emmer'. In het artikel wordt o.a. de zelfhulpgroep voor MCS-patiënten genoemd. MCS staat voor multiple chemical sensitivity. Mensen die hieraan lijden zijn overgevoelig voor chemische stoffen en geuren. Zij worden niet alleen ziek van parfums, maar ook de geur van o.a. verf, drukinkt, uitlaatgassen en tabaksrook kan bij deze groep mensen ernstige ziekteverschijnselen veroorzaken.

Wij vonden het jammer dat de in het artikel genoemde website niet de onze was en dat bovendien ons telefoonnummer niet werd genoemd. Dit willen wij graag rechtzetten.

Iedereen die meer informatie wil over MCS mag bellen met de zelfhulpgroep, tel. 0317-612410
www.mngm.nl (thema's - mcs)

Geerteke de Haas, zelfhulpgroep voor MCS-patiënten